СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 12. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 17-го січня 1946. No. 12. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, January 17, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

АЙЗЕНГАВЕР ОБІЦЮЄ ПРИСПІШИТИ ДЕМОБІЛІЗАЦІЮ

Голова генерального штабу армії, ген. Айзенгавер виголосив промову перед спільним зібранням сенаторів і членів палати репрезентантів у справі демобілізації вояків, які перебувають в замор̀ських краях. Він нараховує, що таких, вояків, які повинні бути звільнені з военної служби, є 3,000,000 і обіцює, що всі вони будуть звільнені і привезені в Америку до 1. липня 1946. Та до виконання такого завдання треба „застановити теперішню гістерію, узброїтися у спокійний розум і належну дисципліну". — твердив Айзенгавер. — Як причину затримування вояків в заморських краях подав він те, що Америка має сповнити свої окупаційні обовязки і берегти американського майна, яке доходить до вартости сім біліонів долярів. — Як довго нема вишколених нових рекрутів, так довго не можна забирати теперішньої армії з Европи та з Японії, казав ґенерал. Тому не можна звільнити двохлітних вояків, як це було пляноване до 20 березня, але затримати їх, доки не прибудуть нові вишколені рекрути.

Після промови до зібраних конгресменів в авдиторії конгресової бібліотеки промовив ще про демобілізацію моряків адмірал Честер Нимиц, щоби відпевісти на закиди в справі демобілізації фльоти.

ЗАСТРАЙКУВАЛИ РОБІТНИКИ В ФАБРИКАХ ЕЛЕКТРИЧНИХ ПРИЛАДІВ.

Юнія Юнайтед Електрикал Радіо енд Машин Воркер оф Америка викликала на страйк 200,000 своїх членів, які занятї в фабриках виробів електричного виряду для промислу і домашних електричних приладів. Страйк вибух у 16 стейтах в підприємстві Дженерал Електрик, Вестингаус і електричного відділу Дженерал Моторс. Підприємства стримали всі доставки приладів, а старші робітники мусіли теж заперестати працю. Досі нема спроб наладнати цей страйк.

Робітники у мясних підприємствах загрозили вийти на страйк у четвер. Тому, що ці підприємства розгалужені по всіх стейтах і в їх руках сконцентрована достава мяса для всього населення, цей страйк є найбільш загрозливий, бо нестане мяса в кількох днях. В автомобілевих підприємствах страйк триває дальше, Форд запропонував підвишку 17½ центів, а юнія домагається 19½ центів на годину.

ПРЕЗИДЕНТ СКИДАЄ НА КОНГРЕС ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СТРАЙК.

Вчасі пресової конференції президент Труман висловив погляд, що страйк робітників у Дженерал Моторс був би вже наладнаний, колиб конгрес був перевів закон про творення комісій для устійнення фактів у промислових спорах. Вчасі конференції він висловив погляд, що заборону ракетірства треба теж поширити і на робітничі юнії, як це передбачено в законопроекті Гобса, який, тепер вижидає конгресової ухвали. Коли його запитали, як можна надіятися доцільности закону про комісії для устійнення фактів, коли таке рішення відкинуло підприємство Дженерал Моторс, президент заявив, що він надіється, що Дженерал Моторс прийме рішення комісії.

Зогляду на пляновану промову президента перед конгресом у четвер, оприлюднено вістку, що цю промову виголосить президент в понеділок і тоді теж предложить конгресови новий буджет. Коли так станеться, президент не буде мусіти висилати ще окремого послання разом з буджетом.

У конгресовій комісії складав свідоцтво про наладнання страйків бувший голова Военної Ради Праці Вилієм Г. Дейвис. Він висловив погляд, що вчасі миру уряд не може наладнувати страйків хіба тоді, коли грозить загальний страйк у цілому краю, як це сталося із страйком телефонічних робітників.

200 МАЙНЕРІВ ВИРАТУВАЛОСЯ З ВИБУХУ.

У незвичайно сильнім вибуху в копальні Велч у Вест Вирджінії виратувалося від смерти 200 майнерів, 13 згинуло, а один помер у шпиталі після втечі з копальні. Крім того вчасі вибуху покалічено 22 інших майнерів. Урядовці кажуть, що вибух у копальні вугілля в Велч попередив ґрізний грохіт, а потім вибухли ґази. Усіх людей в копальні було тоді 267. Зогляду на небеспеку дивним виглядає, що розмірно незначне число людей згинуло вчасі вибуху.

ПІВТОРА МІЛІОНА ВЕТЕРАНІВ НА ПЕНСІЇ.

Листи Адміністрації Ветеранів виказують, що з кінцем адміністраційного року 30 червня 1945 число американських ветеранів, які дістанують пенсію з федеральних фондів, зросло до 1,500,000. Число ветеранів, що дістають пенсію по другій війні виносить 800,000 людей.

До Лондону прибув представник Допомогового Фонду Українців Канади

З Лондону, в Англії, повідомляють, що туди прибув пароплавом „Королева Єлисавета" голова Фонду Допомоги Українців Канади, о. д-р Василь Кушнір. Його стрінули там представники українських установ на чолі з урядовцями Центрального Українського Бюра Допомоги та Союзу Канадійських Українських Вояків. На час його прибуття зїхалися до Лондону представники українських допомогових комітетів в Европі для спільного обговорення допомоги скитальцям.

АДМІРАЛ КІМЕЛ ВИЯСНЮЄ НЕВДАЧУ В ОБОРОНІ ПЕРЛ ГАРБОРУ

Адмірал Госбенд Е. Кімел, який був комендантом фльоти в Перл Гарбор вчасі нападу японців, заявив на переслуханню перед Спільною Конгресовою Комісією Перл Гарбору, що він не дістав на час повідомлення з департаменту фльоти у Вашинґтоні про плянований напад японців 7 .грудня 1941 і тому не зарядив відповідної акції фльоти. Кімел висловив погляд, що він міг зловити японську виправу, колиб мав вчас депешу.

АМЕРИКА ПРИСПІШУЄ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВАХ ТОРГОВЕЛЬНОГО МИТА

Департамент стейту оприлюднив вістку, що всі запрошені держави, за виїмком Советів, приняли запрошення на підготовчу конференцію для міжнародньої торговлі і наладження митних умов. Департамент стейту найшов спосіб, як довести до порозуміння із усіми державами в той самий час, замісць вести переговори окремо.

АМЕРИКАНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА ВСТАНОВЛЕННЯ СВІТОВОГО ПАРЛЯМЕНТУ

З Ню Йорку вислано до секретаря Бирнса в Лондоні каблеграми від пяти організацій з домаганням взяти на зібранню Асамблеї Організації Обєднаних Держав під увагу плян створення всесвітнього парляменту, а з тим і всесвітнього уряду для всіх держав. На чолі цього руху стоїть комітет Злучених Американців для Світової Організації. Цей комітет проголосив перед пів роком точніші пляни, як ця організація малаб виглядати. Подібну організацію плянують деякі визначні британські політики.

Злучені Держави самі управлятимуть островами, що їх здобули своєю кровю на Пацифіку, каже президент Труман

В Асамблеї Обєднаних Держав у Лондоні, а властиво в Раді Забеспеки О. Д., висувають тепер важну справу мандатів над певними територіями сперед другої світової війни і-тими новими, над якими повиннаб перебрати мандат О.О.Д. Ця справа зачіпає теж і острови на Пацифіку, які були в посіданню Японії, а які тепер опинились під американською контролею. Яке є становище Злучених Держав до тих островів? Над тим застановлялись многі в Злучених Державах, над тим дебатують тепер у Лондоні. Та вияснив тепер цю проблему президент Труман у розмові з представниками преси, коли заявив, що Злучені Держави будуть стояти при тому ,щоби вони самі були зарядчиками тих островів, які здобули кровю американських вояків і які є життевими, коли іде про забеспечення будуччини цього краю. Та інші острови, які тепер є в посіданню Злучених Держав, а які не так важні зогляду на забеспеку краю, будуть віддані Організації Обєднаних Держав, а вона вирішить, хто має ними заряджувати. Президент, говорячи про острови, що їх не можна віддати під чужий нагляд, мав на думці стратегічні території, що їх треба Злученим Державам уфортифікувати. Вони, на думку президента, не повинні бути під міжнародною контролею. А тим самим не повинні бути віддані й під нагляд Ради Беспеки О.Д., де одно вето може знівечити усі оборонні американські пляни. Теепр іде про те, які саме острови мав президент на думці.

ВОЯКИ ШЛЮТЬ ПРОТЕСТ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ҐАЗЕТИ

Ню Йорк Таймс помістив телеграму від понад 400 американських вояків, що находяться в Фірстенфельдбрук, в Німеччині, якою вони критикують демобілізаційну, протекційну політику военного департаменту в Вашинґтоні. Телеграма має понад 1,600 слів і коштує понад $100. Вояки заявляються теж за „правильну армію", яка булаб більш „притягаючою" і стягнулаб більше добровольців. Телеграми не підписав ніхто з оіцирів.

„АТЕНІЮ" ЗАТОПИЛА НІМЕЦЬКА ТОРПЕДА

На суді в Норемберґу вийшла наверх правда про затоплення корабля „Атенія" в першім дні вибуху війни, коли то згинуло понад 100 осіб, в тому 28 американців. Отже корабель не затонув наслідком бомби „Чорчиля", як це голосили тоді націсти, але наслідком торпеди з німецької субмарини.

НІМЦІ ДУМАЛИ НАПАСТИ НА БРАЗИЛІЮ

Три місяці, заки Бразилія виповіла війну Німеччині, німецька маринарка домагалася дозволу заатакувати Бразилію на взір японського нападу на Перл Гарбор. Таке виходить з дневника ґен. Ґустава Йодля, предложеного Мілітарному Трибуналови в Норемберґу.

ЗА СВІТОВЕ ЗАМИРЕННЯ.—Ця картина представляє перші збори Асамблеї Обєднаних Держав, що відбуває свої засідання в Сентрал Гол у Лондоні. Бачимо, як промовляє до представників 51 держав британський премієр, Клемент Атлі.

ДЕЛЕҐАТИ АСАМБЛЕЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ ЗАЖУРЕНІ ІРАНСЬКОЮ ПРОБЛЄМОЮ

Несподівано сталося так, що світ готов переконатись на самому початку істнування Організації Обєднаних Держав, що вона собою уявляє і чого можна від неї надіятись. Спроба , що мала би це виявити, буде з Іраном, а властиво з тою азербейджанською автономною частиною, що є в північній частині Ірану і є під советською військовою окупацією. Сейд Гасан Такізадер, іранський амбасадор і делеґат до Асамблеї Обєднаних Держав, порушив цю справу в часі нарад Асамблеї. Звідомляють, що говорив дуже обережно, не згадуючи навіть Советів, хоч це є спір між Іраном і Советським Союзом. Цей останній будує ту „автономну республику" своїми агітаторами і своїм військом. Іранський представник не хотів, щоб Асамблея вже тепер занялась цею справою, але заповів, що буде домагатись, щоб це сталось пізніше, якщо вона не буде полагоджена. Кореспонденти пишуть, що промова амбасадора нагадувала своєю осторожністю подібні промови в давній Лізі Націй, коли обговорювано там справу Манджурії, Етіопії чи Еспанії. Амбасадор говорив про „дуже клопотливу ситуацію в Ірані" та про „певні трудноші міжнародного характеру". Перед промовою амбасадора предложено кожній делеґації копії Теґеранської умови, якою зобовязались Злучені Держави, Велика Британія та Советський Союз не нарушувати територію Ірану. По промові іранського делеґата запанувала в Асамблеї повна тиша. Правда було декілька оплесків, але ніхто не забирав голосу. Зате на коритарах усі говорили тільки про ту справу і похитували з сумом головами, що то з цього вийде. Советський делеґат, амбасадор Громико, заявив, що він не має нічо до сказання. Та усі делеґати зрозуміли, що це дуже важний момент для О.О.Д.

ПОРУШЕНО СПРАВУ СКИТАЛЬЦІВ.

Як виходить з звідомлень американських кореспондентів, то вже на перших нарадах Асамблеї Обєднаних Держав порушено справу скитальців в Европі. Порушив її данський міністер заграничних справ Расмусен як таку, що вимагає полагоди людьми „з більшою уявою".

ЗА ЛІПШИЙ СВІТ І ОДНЕ ПРАВО ДЛЯ ВСІХ.

Вступні промови в Асамблеї О. Д. обертались головно біля того, що бесідники висказували надію, що всьо піде добре. Та на дещо іншу нуту вдарив представник Нідерляндів, Вілем Шермергорн. Він застановлявся, чи нова організація має таку моральну силу, щоб могла виконати свою програму. Казав, що всюди, по цілому світі, людство хотілоб бачити радикальні зміни в тому напрямі, щоби повстав ліпший світ. Та рівночасно підносяться всюди голоси, що Чартер Обєднаних Держав не дає того, чого надіються визволені народи. Його треба піднести вгору, себто виелімінувати з нього все те, що вказує на упередження і національні егоїзми. Сила є потрібна, казав бельгійський премієр, але чим більша сила, тим і більша небеспека, якщо та сила не є контрольована і не вміє відчути, що є справедливе, а що зле. Мир у світі, казав він, може бути осягнений і вдержаний моральними принципами, а не страхом.

ПРОТИ РОСІЇ І БРИТАНІЇ.

Премієр Ірану, Ібрагім Гакімі, заявив іранському парляментови, що Совети і Британія не думають забирати своїх військ з днем 2. березня, до чого зобовязались. Супроти цього він резиґнує з свого становища. Далі сказав, що спроба полагодити конфлікт з Росією за Азербейджан, показалась невдатною. Він теж заявив, що „Росія і Британія мішаються у внутрішні справи Ірану".

ІТАЛІЯ ВИТАЄ О.О.Д.

Італія вислала привітну телеграму на збори Асамблеї Обєднаних Держав у Лондоні. В ній заявила, що надіється, що в скорому часі й вона буде між членами Організації Обєднаних Держав. Рішено „приняти до відома з вдоволенням" ту телеграму. Та советський представник, амбасадор Громико, підкреслив, що ту телеграму не можна вважати формальним зголошенням Італії до О.О.Д. Британський міністер погодився з ним.

НАРАЗІ НЕ ПРИЙМУТЬ НІКОГО.

На тій сесії Асамблеї О.Д. не будуть приймати ніяких нових членів. Значить, що остане при 51 державах, з яких кожна висилає пять делеґатів. Швеція та Ірляндія зголосили побажання стати членами О. О.Д. Раді би всі приняти невтральну Швайцарію. Зате Еспанію, так як є тепер, не принялиб у члени О.О.Д. Тут уже рішають цілком інші чинники, звязані з режимом ген. Франка.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАЙБІЛЬШИЙ ВОРОГ

Є один ворог в Америці, якого вона ніяк не може вдоволити і заспокоїти. Є ним комуністи. Для них Америка не може бути ніколи на першому місці, хоч вони її горожани, хоч вона є їхнім краєм, їхнім хлібом. Для них Совєти — це світло, це поступ, це справедливість, це добробут.

Кожний, що дійсно любить свій край і ним дорожить, хоче бачити його морально здоровим, сильним, багатим, славним і всіми шанованим. Це зовсім природне явище, а тільки інші почування є неприродними. Отже неприродним є те, коли радієш з хаосу, що повстає в твоїм краю, чи це той хаос піддержуєш, або сам викликуєш. Неприродним є те, що все хвалиш чужий край і в ньому добачуєш усе добре, а в свому краю видиш тільки зле. Особливо, як це противорічить не тільки загально відомим фактам, але навіть здоровому розсудкови, як це є, коли, наприклад, порівнати життя в Совєтах з життям в Злучених Державах. Неприродним є, коли тебе не болить, як іде неслава на твій край, а ти не відчуваєш потреби за свій край обстати. Неприродним є, коли твій край ратує цілі краї й народи від голоду чи іншого нещастя, а ти, поїхавши в ті краї, тільки те й робиш, що ставиш їх свому краєви як приклад розумного ладу і порядку.

Такі думки насуваються, коли читати пропагандний листок т. зв. Конґресу Американських Словян з звідомленням про великі паради, які влаштовувано в Совєтах упродовж 26 днів Леонови Кшицкому, президентови цеї організації, яка ширить большевизм серед американців словянського роду, збаламучених русофільством і комунізмом. Отже той Кшицкі, як подано в згаданім листку, побувши в Совєтах, хвалить совєтську систему, що то „полягає головно на праці, культурі, піклуванню матірю і дитиною, та змаганнях до мира". І ще каже, що „людство не мало би потреби журитись новими війнами, якщоб всі інші держави держались таких самих основ". Очевидно, що і Америка повинна би мати такі знамениті основи як Совєти, та Кшицкі потішається наразі тим, що вона вже „змінила поважно в часі війни свої погляди про Совєтський Союз", та що „реакція вже нині в Америці не затриюмфує".

Ось це є дуже делікатний і невинний образ цього, як змальовують американські комуністи свій край, будучи „в гостях" у Совєтах. Доповнім це ще другим образом, тепер дуже актуальним. А це відношенням комуністів до демобілізації. Отсе стверджено, що провідники вояцьких демонстрацій в Манілі на Филипинах і в Франкфурті в Німеччині це ніхто інший, а відомі комуністи, члени комуністичної партії. Це знає воєнний департамент. А саме тепер ще розслідкують, хто стояв на чолі інших демонстрацій, що то відбувались як на один знак — в різних містах і краях і на різних континентах. Як бачимо, то американські комуністи, що ні слова не писнуть про потребу демобілізації в Совєтах, докладають усіх сил, щоб чимскорше ослабити свій край мілітарно. Хочуть, щоб таким робом першою і рішальною силою могли тепер бути тільки одні — Совєти. Чи не є вони і через те найбільшим ворогом Америки?

Добивають українську церкву в Західній Україні

За посередництвом американської й англійської преси передано одержані зі Львова нові жахливі вісти про замах совєтського уряду на Українську Греко-Католицьку Церкву в Західній Україні.

В першу чергу потверджуються вісти про смерть митрополита Й. Сліпого й єпископа Г. Хомишина у київській тюрмі; в дальшу чергу йдуть вісти про „прилучення" Української Катол. Церкви до московського Православного Патріярхату; в третю чергу подано нові вісти про арешти і вбивства українських католицьких священиків. В подробицях ці вісти представляються так:

У Львові і в інших містах, головно в давніших осідках деканатів, потворено „Ініціятивні Комітети" для злуки" українців католиків з православними. Для переведення цеї злуки прибув з Києва до Львова референт Православної Церкви С. У. Холодченко, який підписується як „уповажнений Ради в справах Русскої Православної Церкви при Раді Народних Комісарів Української Соціялістичної Республики". Він кермує роботою Ініціятивних Комітетів і вони пишуть прохання до Ради Народних Комісарів, щоби злучити обидві церкви.

Головою львівського Ініціятивного Комітету є о. д-р Гаврііл Костельник. Свого часу яких 300 українських католицьких священиків вислали до Молотова відозву з проханням, щоб прининити діяльність Ініціятивних Комітетів. Наслідок такого прохання був той, що всіх 300 підписаних священиків арештувала совєтська влада, більшу частину з них розстріляно, а інші запроторені до вязниці, або вивезені в Сибір.

До Західної України вислано з Києва двох православних єпископів, які не говорять українською мовою. Ці єпископи мають за завдання всіми способами перевести „унію" Української Католицької Церкви з Православною. З єпископами приїхав цілий штаб менших комісарів та аґітаторів, які не перебирають у засобах. Вони розкидають між українським населенням Галичини відозву, в якій не згадується нічого про канонічну різницю між Католицькою і Православною Церквою, а йдуть тільки самі політичні виводи. Кажеться таке: Вже навіки прилучена Західна Україна до корінної України, отже треба теж прилучити ще й церкву і тоді не буде ніякої різниці між обидвома частинами народу. Це обєднання треба завдячувати нашому незрівнаному вождови, маршалови Сталінови.

Хто з українських священиків ще досі не попав у совєтські тюрми за приналежність до українських організацій або до Української Католицької Церкви, той відповідає за звязки з папою і то з тих часів, коли в Галичині панували німці. Щоб оправдати такі переслідування священиків, їм закидають, що вони були совєтськими громадянами ще перед приходом німців і тому їм не вільно було утримувати звязків з ніякими людьми заграницею, а в тому теж і з папою.

Ці вісти наспіли до Америки з різних джерел. І тому треба вважати їх за правдиві. Тимбільше, що, наприклад, про смерть митр. Сліпого і єп. Хомишина нема навіть совєтського заперечення. Вісти ці вказують наглядно на систематичне нищення українського активного елементу Західної України під усякими претекстами: раз закидається західним українцям націстівську пропаганду, другий раз фашистівську ідеольоґію, а коли треба, то й релігійну приналежність. Все те теж вказує що в Західній Україні не так то легко совєтській владі викорінити українську національну ідею, яка пустила глибоке коріння серед народніх мас, коли вона береться ще й тепер за найпоганіші способи нищення, навіть при допомозі московського патріярхату.

Микола Чубатий.

Совєтські „визволення" на Закавказю

II.

Перед світом большевики ведуть пропаґанду про рівність всіх народів в межах Совєтського Союзу, що є повною неправдою, бо в Совєтах наділі у всім панує один державний нарід — росіяни. А всі інші народи можуть істнувати як етнічні ґрупи без якогонебудь права бути політичною нацією, себто бути господарями на власних землях, навіть в федерації з Росією. Одначе блахман про рівність всіх народів Совєтського Союзу, перероблений заграницею совєтофільськими пропаґандистами, пускається в світ під назвою „етнічної демократії" в Совєтах. Той клич став вихідною точкою імперіялістичної політики Совєтів в часі війни на її західних межах, тепер на полудневих межах червоної Росії.

Заграбання Західної України та Західної Білоруси називав Кремль „визволенням" західних українців та західних білорусинів. Як в практиці виглядає це визволення, всім вже нині відомо. Що такого визволення місцеве населення собі не бажало, про це свідчать десятки тисяч українських жертв, що лягли в бою проти такого визволення, або стали жертвою червоного режиму. Свідком того визволення є сотні тисяч українських збігців спід Совєтів. Побільшивши російську імперію таким визволенням приступили большевики визволяти так само як західних українців ще й азербейджанців спід панування Ірану, вірмен та грузинів спід панування Туреччини.

Стара імперіялістична політика Росії в Персії.

Ще за царату Персія або Іран була територією зудару російського та англійського імперіялізму. С л а б о с и л ь н а Персія не була в можливости опиратися натискови Росії з півночі та Анґлії з полудня й тому стала територією, на якій на півночі тримала свою армію Росія, на полудні Анґлія. Тільки незгідні інтереси тих двох великих держав тримали Персію при життю, в противному випадку булаб вона стала тереном впливів одної із тих держав з утратою самостійности.

Одначе часи по першій світовій війні дали змогу також Персії відродитися та перевести поступові реформи. Великий вплив на це мав приклад Туреччини, зреформованої в поступовім дусі Кемаль-пашою Ататурком та сильно скріпленої нутрішно та назовні. За взором Туреччини новий шах, себто король Персії, перевів поступові реформи. Персія перезвана Іраном, зогляду на задоволення неперських національних груп тої держави, скинула російську та англійську опіку.

Нагоду до того дала російська революція, безприкладне ослаблення Росії та демаґоґія першого большевицького уряду. По вибуху революції в Росії удержування російських військ в Персії зліквідувалося самочинно. Війська ці розбіглися до дому. Видячи це уряд Леніна був приневолений вдавати неімперіялістів та зрікся офіційно всяких прав Росії утримувати в Персії якінебудь свої аґенції. Уступлення Росії з Ірану позволило теж Анґлії забратися з Ірану і це облегчило новому іранському урядови зробити країну справді незалежною.

Такою вона була аж до року 1943, коли в цю справу вмішалася Америка. Щоби ратувати Росію, вхоплену вже за горло Гітлером, Америка постановила, дати великанську поміч Росії своїми доставами зброї та всякого матеріялу потрібного до ведення війни. Практично всі шляхи достави до Росії були замкнені або дуже утруднені для великих достав. Одиноким таким шляхом лишився шлях через Персію. Натиск Америки та Аанґлії приневолили іранський уряд відкрити дорогу для достав через Іран. Всі три держави, які тепер ввели військові залоги на територію Ірану для охорони достав, зобовязалися врочисто заґварантувати повну незалежність та ненарушимість Ірану та до 1. березня 1946 вицофати звідтам свої залоги. Америка та Анґлія рішені цю умову докладно виконати. Та не так Совєти.

За два місяці зближається термін, коли всі, теж і совєтські війська, мають покинути іранську територію, чого Сталін тепер вже не хоче зробити. Совєтам з одного боку потрібна іранська нафта, якої багаті джерела є в пригираничній зі Совєтами провінції Ірану, Азербейджані, і з другого боку Совєти конечно хотять через Іран дістатися до Перського заливу, щоби мати теплий порт для своїх середно-азійських територій, тепер осередку совєтського промислу. Саме іранський Азербейджан має і нафту та сильно наближує межі Совєтів до другої нафтової скарбниці передної Азії, до Іраку з її мосульською нафтою. А звідси то вже тільки один скок до перського заливу та виходу на Індійський океан. Що робити Совєтам? Їм треба конечно захопити на постійне в свої руки північно-західний Іран, заселений в більшости азербейджанцями, яких брати через північну тільки границю стогнуть в совєтсько-російськім ярмі.

Іранські азербейджанці зовсім такого совєтського визволення собі не бажають та ніколи не бажали, бо їхнє національне життя розвивається куди свобідніше в Ірані ніж в Совєтах. Вкінці перси релігійно куди ближчі азербейджанцям, бо перси і всі азербейджанці є магометанами. Але Кремль завзявся їх конечно визволяти всупереч їх волі та визволяє. На терені Ірану окупованого тимчасово совєтськими військами вибухає „демократичне" повстання проти іранського уряду в Тегерані, яке поки що домагається тільки автономії, але викидає урядовців іранської держави та ліквідує її війська. По автономії прийде совєтська анексія.

Ці ірансько- азербейджанські демократи, зложені наділі з комуністичних квізлінґів своєї країни, такі видно слабі, що навіть провідника для них треба було спровадити з Росії. Ним став якийсь робітник з Баку, бо місцеві азербейджанці незаінтересовані совєтським визволенням ані Совєтами спрепарованою автономією. Для азербейджанських інтересів може куди краще булоб ще й совєтський Азербейджан визволити спід Росії та получити з іранським як федеративну державу з Іраном, але діється навпаки.

Іранських азербейджанців Совєти булиб визволили гладко. Та приєднали до „родіни" такими середниками як Західну Україну, колиб в цій цілій визвольній справі не була заінтересована Анґлія та Америка. Анґлія ось тим визволенням заінтересована животно, бо це наближає Совєти до мосульської нафти, тепер в посіданю Анґлії, та до перського заливу — обшарів, нині всеціло опанованих Анґлією. Туди йдуть найважніші комунікаційні шляхи, як життеві нерви англійської імперії. Америка незаінтересована економічно, але честь Америки вимагає, щоби Персія, яка в добрій вірі, головно на ґарантію Америки, відкрила свою країну для російських достав, тепер не впала жертвою своеї доброї віри. Над тою справою радили в часі останньої конференції в Москві та до нічого не договорилися.

Совєти хотять Дарданель, тому визволяють грузинів та вірмен.

Та Совєти напосілися визволяти не тільки іранських азербейджанців з їхньою нафтою, але також вірмен та грузинів, що є під владою Туреччини. Ніхто не сумнівається, що дуже важною справою, яку хотять в звязку з теперішною війною розвязати корисно для себе Совєти це справа опанування проливів морських, що лучать Чорне море зі Середземним морем, себто дістати свобідний виїзд на широкі моря та не тільки дістати свобідний виїзд, але теж опанувати ці проливи морські так, щоби Совєти ще всі інші чорноморські держави тримали в кулаку.

Зробити це — справа й нині не легка з двох причин. Поперше морські проливи та береги над ними це територія чужої держави Туреччини. Туреччина нині це вже не давний „живий труп", який міг розбирати кожен, хто хотів. Нинішня Турeчична правда, куди менша від давної, але нутрішно відроджена та патріотична сильна держава середної кляси. Туреччина ще пішлаб на уступку та погодиласяб на американську розвязку питання проливів, а саме, щоби всі держави дістали право свобідного переїзду через проливи, одначе, щоби суверенна влада над берегами тих проливів лишилася при Туреччині.

Совєти, навпаки, хотять дістати ці береги та їх укріпити, щоби нікого не впустити там без їх волі. Така розвязка неможлива без війни, що турецький уряд без обиняків заявив. Таке становище турецького уряду всіми силами попирає Анґлія, яка не бажає собі нового конкурента до панування

ПЕТРО ВОЛИНЯК

★ Лист з Волині ★

(Оповідання, присвячене Москвою обездоленим дітям України).

2)

Під вечір сиділи ми з Галею на порозі пустки нашої, коли це приходить одна сусідка, а потім друга, третя. Принесли нам їсти, поплакали з нами, але сказали, що взяти нас на ніч бояться, бо можуть і їх через нас забрати.

Коли зірочка вечірня зійшла над лісом, що за цариною, полягали ми спати з Галею. Та не в хаті, а надворі під сіном — боялись самі в хаті спати.

Темніло. Ви мабуть памятаєте, тьотю, наші весняні вечори над Случею? Отож був такий вечір у нас. Затихли перепели в полі, защебетали соловії, а з сіножатей, що були за полями, віяло весняними пахощами, в яких були: і болотяний запах латаття, і ніжність пролісків, і міцний дух полиню. Галя ніяк не хоче спати. Сидить біля мене і розпитує (вона дуже цікава була):

— Васильку, а що то таке?

— Зірочка.

— Яка зірочка?

— Вечірня.

Замовкла і думає. Подумала хвильку і знову:

— Василечку, а що це?

— Сіно — кажу.

— А для чого сіно?

— Корівку годувати — відповів я. А сльози потекли в мене — немає в нас нічого тепер, не треба й сіна нам. А малими було, стараються: вечорами та світанками серпом по шляхах та обніжках жали його.

А Галя все питає. Показує хрестик мені і знову:

— А що це?

— Бозя.

— А яка Бозя?

— Добра.

— А відки добра Бозя?

— То мама тобі дали, щоб ти берегла та молилась.

— А як молилась?

А що я їй скажу, коли й сам не вмію!

Отакечки ставай на коліна, піднімай руки вгору і кажи: Боже Великий і Добрий. Забери злих ворогів наших і визволи наших тата і маму з тюрми додому.

Довго ми молились отак. Галя дивиться на вулицю і питає:

— Ще не йдуть мама?

— Ні.

— А чому не йдуть? Яж молюся.

— Завтра може прийдуть, а зараз спатки треба.

— А де в Бозі хатка?

— Всюди: у полі, у лісі, у квітках...

— То я однесу Бозю в квіткову хатку — неахй спить уже.

— Не можна. То мама тобі дали, щоб ти ніколи нікому не віддавала її. А як хто візьме твою Бозю, то мама ніколи не вернуться. Чуєш? Ніколи!

І Галя взяла мамин хрестик у кулачок, стиснула його і казала:

— Не дам... Нікому не дам... доброї Бозі... — зітхнула солодко і заснула.

* * *

А потім забрали нас: Галю у ясла,[4] а мене до патронату. Мене голова колгоспу на роботу послав.

— Нічого дарма хліб державний їсти — сказав. — Іди на свинарник, робитимеш там.

Пішов я. Цілий день тягав воду з колодязя. Увечорі пішов Галю провідати.

Іду садом і плачу: в який двір не гляну — всюди батьки та матері дома. У дворах чисто та гарно. Квітки під хатами. Часом стоїть стіл під яблунею, а за столом ціла сімя вечеряє. Тоді я чую, як пахне смачна юшка з укропом. А мені так хочеться юшки з молоденькою картоплею та укропом. Забравши маму і не попробували ми її цього літа. А не попробуємо, бо нам варять лише кандьор[5]) з пшона. А їсти хочеться — наробився за день: руки й ноги наче перебиті в мене.

Доходжу до ясел і чую там якийсь галас. Прискорюю ходу і вже виразно чую, як плаче наша Галя.

Біжу бігом. Добігаю і бачу, як Галя лежить гола на землі, а над нею завідувачка ясел Роза Гіцель нахилилась і кричить:

— Віддай. Віддай кажу тобі, бо гірше буде.

Я підскочив та як шарпону її за плече:

— Що ти робиш з бідною дитиною?

Галя почула мій голос і зраділа дуже, схватилась та до мене:

— Василечку, вона мою Бозю хоче забрати, а тоді мама не прийдуть.

Припала до мене і труситься вся та плаче, а хрестик тримає в кулачку так міцно, що й я не можу розтулити його.

Роза мовчала поки отямилась від несподіванки, а тоді як закричить на мене:

— То ти мені прийшов сюди релігію проповідувать? Дітей будеш мені настроювать Ну, підождиж. Я тобі покажу. Ти здоровий уже, не то що Галя.

Написала щось і послала сторожа до сільради.

А Галя плаче ревно так та просить мене:

— Васильку, не хочу я тут. Ходім додому, будемо в сіні спати.

Ой, тіточко! Як би ви бачили тоді Галю, то виб пожаліли нас і забрали її до себе. Колиб ви побачили, які великі і злякані очі були в неї, і які сльози бігли з тих очей, то й ви плакалиб. Ні, не плакалиб, а кричалиб на все село, на ввесь світ:

— Звірі люті! Нащо ви відняли в дитини батька та матір, а її катуєте?

Та хіба вони почують. Глухі вони, тьотю, бо душі в їх немає.

Не плаче вже Галя. Притулилась голенька до мене, дивиться кудись у небо тільки схлипує та здригається вся. Нічого не говорить, ніби й не бачить нічого.

(Докінчення буде).

[4]) Ясли — дитячий притулок для малих дітей.

[5]) Кандьор — куліш без товщу та риби (вода, пшоно та сіль).

ЩО ПИШУТЬ?

НЕ МОЖУ ВЕРНУТИСЬ!

Докінчення).

*

Одначе не можу теж вернутися як звичайний українець.

На великих степах України, текучих молоком і медом, придумано голод на те, щоб винищити українське селянство як клясу, тобто головну клясу української нації. На багатій в жито Україні міліони українського народу — важко подумати! — вимерли з голоду.

Може памятаєте кличі „С. О. С." „ратуйте нас від смерти", — висилані по цілому світі за часів Ліґи Націй в формі наших документів і книжок у цій справі.

Може вірите, що большевики доросли, щоб перемінитися в ангелів?

Український нарід, українську мову, українську культуру систематично усувається і винищується в користь російського народу, російської культури, російської мови.

Знаю, що найменший проблеск національної свідомости вважалося за політичний злочин.

Знаю, що міліони українського люду вмерли лише тому, бо їм закидувано злочин, що вони українці.

І знаю, що Росія не спиниться у винищуванню українського народу і української культури.

Отже навіть як звичайний українець не можу вертати.

*

Не можу вернутися навіть як людина.

Людська душа, правда, сумління, Бог, людство — всі оці поняття є лише брехнею клясового ворога (твердять большевики).

Люди, ви не маєте найменшого поняття, як виглядає держава, якої підстави побудовані на одній мудрости, а це на ненависти для винищування.

Цеж большевикам удалося вбити душу міліонів людських істот!

І це їхній найбільший злочин.

Людина стала шорстка, неотесана, непривітлива, дика, озвіріла, злочинна, брехлива, ошуканча й ошукувана, повна недовіря, перестрашена, переповнена ненавистю і жорстока. Утікаючи перед смертю чоловік вбиває свого найближчого.

Людські почування принизено, прибито, потоптано, здавлено.

Душу людства вирвано з грудей жорстокими руками його гнобителів.

Перед людьми стоїть усе привид смерти без чести і без сумління.

Зявилася дика бестія із душею ненависника, жажди помсти і бажання нищити.

„Усіх панів до одного гробу!" кричить большевицький поет Павло Тичина у вибуху злости.

„Один, єдиний масовий грiб! — оце святий ідеал большевицької поезії.

У них людство — це кривавий дух нужди, війни, голоду і смерти.

Бестія з Апокаліпси.

Отже не можу вертати як людське єство.

*

Бачу безконечні ряди мучеників, які стають на Останньому Суді Людства, попали в полон, то большевики їх вимордували.

Бачу безконечні процесії селян, що померли з голоду.

Бачу збожеволілі матері, як їдять своїх дітей.

Бачу священиків, які вмирають простягаючи руки до неба.

Бачу пекло, якого не бачив ще Данте. Дантейське пекло бліднe. Воно лише змальоване, недійсне; воно охолоджене людським розумом і представлене в якімсь ладі. Одначе тут створене пекло в його справжній дійсности, виявлене у своїй вічній суті.

Тут, в Україні, під большевиками так само як і під націстівським режімом.

Проти оцього вічного пекла воюють українські лицарі святої війни.

Та ви мене не розумієте.

Ви не розумієте туги, як гострого почування фізичного болю.

Ви не розумієте невгасимої туги за красою безмежних українських степів і за чаром української ночи.

Ви не чули реву Дніпра і ви не можете розуміти того реву в нашій душі. Рев нашої довгої традиції, симфонії свободи, лицарства правди і траґічного героїзму.

Ви не можете почути отого крику міліонів т е р п л я ч и х серць, які ревуть у моїй душі: „Ми не можемо вернутись!"

Ви не можете зрозуміти моєї палкої любови до України, до держави, яка існує в моїм умі як душа мого ідеалу.

Це Україна добра, свободи, братерства і правди.

Україна ясних зір.

Ви не вірите, що святі лицарі Монсальвату живуть укриті під листям, у лісах, у ярах у горах України.

Та я бачу отих молодих, гарних лицарів. Я бачу їх вчасі боїв і вчасі конання. Вони роздирають сорочки на своїх грудях і перед смертю піднімають крик до зір: „Я за незалежність України! Стріляй кате!"

Ви не знаєте цеї України, отого фільософічного каменя правди.

*

Та властиво до кого я це говорю??

Бо чи існує ще людство на цьому світі?

І чи я ще вірю в сумління людства?

Промовляю до вас, палаючі пустині.

Промовляю до вас, холодне каміння.

Кличу до вас високі скелі Альп, що вас бачу з мойого вікна.

До вас говорю.

Бо людства нема.

Та створю його з тебе, грубе каміння і з вас, дикі скали.

Створю людство нове і ліпше.

Проф. Володимир Шаян.

над Близьким сходом, на що наставилася червона Росія.

Щоби виконати натиск на Туреччину Совєти видвигнули ще дві справи", „визволення" турецької Вірменії та турецької Грузії, яку грузинсько-совєтські вчені історики поширили вдесятеро. Вони домагаються мало не пятої частини цілої Туреччини зі 180-милевим поясом чорноморського берега та зі знаним портовим містом Трапезунтом.

Вірмени за границею, річ природна, теж використовують цю обставину, щоби відібрати з рук Туреччини їх національну територію, нині майже без вірмен. Совєти отже видвигнули визволення вірменської території спід Туреччини та роздуті вдесятеро домагання совєтських грузинів до турецької території.

Безперечно, що Совєти бажалиб захопити і цю територію, одначе колись, хіба в майбутности. Найближча ціль Совєтів тепер є Дарданелі, а другі територіяльні. Їх домагання це тільки середники терроризування Туреччини, щоби була більше уступчива в справі морських проливів.

Ціла совєтська політика на пограничі Ірану та Туреччини є тільки досконалою лекцією про російську імперіялістичну політику. Над нею варта також глибше застановитися американським українцям, коли хотять краще зрозуміти теж визволення Західної України та Карпатської України. Все це тільки імперіялістична політика червоної Росії, а пограничні народи стають жертвою червоного імперіялізму.

Питання іранськo-російське нині ще варті уваги тому, що там може спалахнути нова, третя світова війна та знов втягнути в свою орбіту теж і Україну.

(Кінець).

ПОШУКУЄМО 294 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

206) Алексій Калімон, Форествил, Конн.	$ 100.00
Попередно проголошено	$20,591,85
Разом	$20,691.85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ПРЕДСІДНИК АСАМБЛЕЇ О.О.Д.— Це Пол Анрі Спаак, бельгійський міністер заграничних справ, що зістав вибраний президентом Асамблеї Обєднаних Держав, що радить у Лондоні.

КОМУНІКАТ ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

(СІЧЕНЬ, 1946).

Насильна Репатріяція.

Голова Допомогового Комітету одержав листа від урядника УНРРА в Европі, з дати 16. грудня 1945, який звучить як слідує:

Dear Dr. Gallan:

An extremely unpleasant situation is in making as regards the repatriation of the Ukrainians. I am writing to you about it because I think that you and your organization have it in your power to correct the difficulty.

The Army has ruled that there is no such "nationality" as Ukrainian, and no camps will classify its inmates as Ukrainians, but only as Poles, Russians etc. As you are aware, this ruling is resulting (and in many cases has already resulted) in the creation of Ukrainian minority groups in Polish and Russian camps and in the forced repatriation of Ukrainians to Hungary and Rumania where they were nominal citizens under the terms of the Potsdam agreement, but where they were oppressed minorities and where they now fall under Soviet influence, which many of them fled from Russia to avoid. Having their own language, culture, writings, yet they are without a nation, conquered and subservient for generations. The Jews are in the same category yet the Jews are permitted separate camps, more comforts etc. and are on their way to getting an independent state.

Now that, a special agreement was made with Russia, that whereas all other D.P.'s must be permitted free choice as to whether they would return to their countries, yet Russian D.P.'s (persons who were claimed by Russia as Russian citizens) must be forced to return to Russia, regardless of whether or not they desired to go and regardless of any reason they might have to fear for their personal safety. This was of course, a sell out of Ukrainians, who fought so well as partisans behind the German lines, yet who are opposed to Communist ideology and so rightly or wrongly fear to return to Russia.

However, in her anxiety to obtain votes for herself in the United Nations the USSR has given these people a loop-hole. Two of the three votes of the USSR are those of the Republics of White Russia and Ukraine. This means that the USSR is proclaiming that these places are autonomous and in effect separate countries similar to Australia, New Zealand, Canada etc. in the British Commonwealth. All right. In so doing and in having these countries sign the pact of UNRRA and that of the United Nations, they have installed 2 new nationalities—White Russian and Ukrainian for they have stated that they exist as nations. Then, the agreement with Russia as to repatriation (forced) of all Russians no longer applies to these people (or the Baltics for that matter) since only 1 of the 3 votes is for Russia and the other 2 are other members republics, separate nations. Hence, this Russian act, legally, I think, the U. S., Great Britain and other nations can REFUSE to allow Russia to order Ukrainians be called Poles, Russians, what have you, and can also refuse to permit forced repatriation of these people since they are not Russians and the agreement does not apply to them I know that the Russians are bound to consider this exposition as anti-Russian. However, if they read it carefully they will see that in no case do I say anything derogatory of Russia. Their only criticism can be based on my solution to the Ukrainian D.P's problem—which is my job—and the prevention of their forced repatriation.

Передаючи зміст цього листа нашому громадянству, хочемо ще раз звернути увагу загалу на головне наше завдання:

Ратувати людей від смерти та забезпечити їм права азилю.

Справа висилки пакунків стає на другому пляні, бо тепер треба зеднати усі наші духові і матеріяльні сили,, щоби дати **правну** поміч нашим збігцям та піддержати усіма силами заходи приятелів українського народу. В цій праці мусить бути повне довіря нашого загалу до праці наших організацій. Хоч не кожну працю проголошується в пресі, але зроблено все можливе для ратування наших людей. Як важкою є праця ведення допомоги нашим людям, може посвідчити лист визначного американця, в якому він дослівно каже:

"I am glad that you are permitted to help the Ukrainians, but I should think it wiser not to bring this assistance publicly... but carefully avoid any reference to the help you are already giving..."

Щоби наша поміч була більша та успішніша, кожна наша церковна та світська організація, кожний свідомий американський українець мусить стати членом

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

та вислати туди зараз свою членську вкладку і перевести збірку в своїй громаді.

Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет.

Спис Книжок

що їх ще можна дістати у КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

Книжки, поміщені в цім циннику, є по кілька примірників. Тому хто скорше замовить, то ще може дістане.

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ Й ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ.

Енеїда. Твори І. Котляревського	$ .45
Єзуїтська преподобниця, історичне оповідання, Ор. Левицького	$ .25
Жах. Збірка оповідань Бандурист	$ .10
Життя і відносини на Радянській Україні. І. Герасимович	$ .20
Жителі Марса, Вол. Гериновича	$ .10
Життя, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах	$ .15
Жінка і її значіння в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). **— Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі**	$ .15
Запорожці, казка Івана Нечуя-Левицького	$ .20
Звідкіля походить Русь. Теорія кельтського походження Київської Руси з Франції, з географічною картою, Сергій Шелухін	$ .50
Збірничок найкращих церковних пісень	$ .15
З Великих Днів, О. Кобець	$ .10
Завдання нової школи, написав д-р Ґустав Вінекен	$ .10
За вольности України, Яр. Весоловський	$ .10
Заліссся, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош.	$1.00
Замітки про сільське господарство, Вол. Нікольського	$ .35
Записна книжка, оповідання В. Винниченка	$ .10
Збірка „Вільного Слова" за 1-ший рік видання, в полотні, 1916 року	$ .10
Збірка оповідань для української молодіжи	$ .40
Збірка повісток	$ .10
Збірник народних пісень і дум, брош. 50 ц. опр.	$ .75
З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорозької Січі, А. Кащенка, 3-те видання	$ .40
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів	$ .35
З журбою радість обнялась, збірка віршів О. Олеся	$ .60
З культурного життя України, написав д-р Зенон Кузеля	$ .10
З минулого, від гетьмана до Директорії. В. Андрієвський, бр.	$1.00
З минулого (1917 рік на Полтавщині). В. Андрієвський, брош.	$ .50
Знак чотирох, дитективний роман, нап. Конан Дойл	$ .75
Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. д-р Іван Раковський, брош. 50 ц., опр.	$1.00
З фільософії політики, написав д-р А. Крістензен, пер. М. Лозинський	$ .65
Іван Дурак та інші оповідання, гр. Л. Толстоя	$ .25
Іван Франко (з портретом). Д-р М. Лозинський	$ .25
Іван Франко, біографічно-літературний нарис	$ .20
Іван Коновченко і інші оповідання	$ .20
Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука	$ .20
Ілюстроване українське письменство в життєписах, д-р М. Пачовський	$ .35
Інститутка, оповідання Марка Вовчка	$ .20
Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський	$ .65
Історія Московщини до Петра Великого	$ .40
Історія о золотокрилім лицарю	$ .10
Історія заложення Злучених Держав Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі	$ .15
Історія про сироту Івася	$ .20
„Каменярі", журнал Студентського Кружка при Інституті ім. Петра могили в Сасакатуні, за рік 1919	$ .75
Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті	$ .20
Казки братів Ґріммів в чотирох томах з 180 малюнками, том І	$ .60
Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, части І (6 казок)	$ .60
Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина II (5 казок)	$ .60
Казки про циганів	$ .10
Казки Бехштайна, ч. 1	$ .50
Казки Бехштайна, ч. 2	$ .50
Казки Гауфа, опр.	$1.00
Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка	$ .20
Кльод Ґе і інші оповідання	$ .20
Кляса проти кляси, Л. Мартова	$ .10
Князь і Жебрак, знаменита повість америк. гумориста М. Твейна	$ .50
Кобза та Кобзарі, В. Ємець	$ .35
Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, А. Чайковського, друге видання	$ .40
Коли зійшло сонце, оповідання з 2,000 року, П. Крата	$ .30
Контрасти, нарис, В. Винниченка	$ .10
Короткий огляд українського письменства від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки	$ .30
Короткий підручник до науки німецької мови	$ .15
Кость Гордієнко-Головко, останній лицар Запорожа, історичне оповідання А. Кащенка, видання 3-те	$ .20
Кровавий шлях (Шерльок Голмс), в 2-ох частях, К. Дойла	$ .60
Кудеяр, історична хроніка в трьох частях, Миколи Костомарова	$1.25
Кузь та Грицунь, оповідання В. Винниченка	$ .10
Культура, національність та асиміляція, П. Понятенка	$ .30
Летючий корабель, українська народня казка (зі збірника І. Рученка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського	$ .10
Літературні характеристики українських письменників, Івана Франка	$ .25
Лист з пекла й інші оповідання	

УВАГА! Повищі книжки продаємо по цінах тут поданих — без опусту.

Замовлення разом з належитістю слати до:

Svoboda

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Наша поміч потерпівшим у війні.

Українсько - Американсхкий Сошел Клоб у Рачестер святкував Новий Рік, відповідною імпрезою, а при цій нагоді учасники не забули і за бідних скитальців, розсіяних по різних закутинах Европи. При веселій ґутірці вчасі вечери, яку клюб уладжує щороку для своїх членів, предс. Володимир Клодальський привитав членів з Новим Роком, який уже зближався і передав дальший провід новому лідерови і секретареви клюбу, Василеви Гусярови. Цей, подякувавши за честь, запросив до слова місцевого пароха о. Василя Турулу. Промовець згадав, як то наш клюб помагає місцевим українським установам, як от церкві, школі, спортовому молодечому клюбови, а 30. грудня на прохання Сестер ухвалив на річних зборах дати $250 бідним; дальше на новий семинар та на дім Сестер тут, в Америці.

Другий промовець парафіяльний сотрудник о. П. Леськів, пригадав, що лише орґанізовано можемо перевести великі діла і забеспечити нашу будучність в Америці; потім подякував урядови і членам клюбу в імени української парафіяльної школи за поміч у висоті яких $3,000 і пригадав [illegible] сиротам при всякій нагоді.

Дальші три промовці по черзі пригадували членам, які то важкі були початки при будові нашої галі, як ми дійшли до маєтку, як закупили дім при Вилсон Стріт, що вартує тепер сто тисяч; дальше давали завваги, як розвивати ще більше народне життя і як здійснити дальший наш плян, а це збудувати дім для старців для нашої громади. Так говорив Іван Теребушка, а К. Шевчук порівнав наше положення в Америці з положенням наших братів в Европі і прохав не забувати за них. Предсідниця Золотого Хреста П. Росоловська перевела збірку і дістала $41.31 на збігців. Збірка недописала тим разом, бо гості чомусь не витримали до кінця, а шкода, що так сталося. Такі добрі люди, а все щось недоброго може статися, як от цим разом.

Значніші жертви зложили: по $5: Магда Гошовська, Д. Матковський; М. Грицак дав $4; А. Задорецький $3; а Г. Кулик $2. Вкінці по $1: о. В. Турула, о. П. Леськів, В. Гранковський, Д. Сенак, І. Теребушка, С. Сверида, К. Шевчук, І. Пастущин; дрібними жертвами $14.31, разом $41.31, котрі передано касієрови до пересилки.

Константин Шевчук.

НЕБЕСПЕКА, ЩО ГРОЗИТЬ ТЕЖ І ДІТЯМ! — Всі ті троє дітей, що їх бачимо на образку, хворі на рака. Звичайно думають, що на ту страшну хворобу западають люди в середному і старшому віці. Та так є, що діти у віку між 5 і 19 роком життя вмирають на рака більше ніж на многі інші хвороби. Америкен Кенсер Сосайті проголосила тепер кампанію за збіркою 12 міліонів долярів на боротьбу з хворобою рака в 1946 р.

ЖАРТИ

Наука без болів.

Як тепер є в моді, Михась, прийшовши зі школи, пише своє домашне завдання, прислухуючися пильно радіо-програмі. Мати чує, що на програмі є оповідання про злочинців, тому замикає радіо, але хлопець протестує.

— Якже ти, синку, можеш писати математичне завдання, коли ти слухаєш радія.

— Алеж мамо, це чисто математична справа. Я рахую так: За кожний злочин, як оповідається по радіо, хтось мусить заплатити. А я навчився безплатно того, що злочин не виплачується.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Повідомляємо, що збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 20. січня, в 6. год. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Всі довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свої належитости. — І. Грабар, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20 .січня, в гали церковній, по Сл. Божій. — П. Володка, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що [illegible] збори відбудуться в неділю, 20. січня, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній школи кімната ч. 3. На порядку деннім буде звіт урядників і контр. комісії за минулий рік та вибір уряду на біжучий рік. Приявність членів є конечна. — Г. Костик, предс.; П. Польовий, кас.; П. Саламаха ,секр.

КЛИВЛЕНД, О. — Сестр. П. Д. Марії, від. 112, повідомляє всіх своїх членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. січня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали на Калидж Еве. Кожна членкиня мусить прийти на збори і заплатити вкладки. Уряд на 1946 рік є: Ева Лялюк, предс.; Роз. Якубик, секр.; Олена Проців, кас.; контрольорки: М. Федок, С. Гнат, К. Габрівська; прапорщики: А. Хміль, С. Ярпевська і М. Гаврилик.

ПЛЕЙНС, ПА. — Збраку членів в грудні **річні збори** відбудуться 20. січня. Отже просимо всіх членів від. 48 прийти на річні збори до пані Проць в неділю, в 2. годині попол., а контроля буде в суботу 19. грудня в пані Проць. — За уряд: А. Мозула, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Річні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться, з огляду на Йорданські свята, в суботу, 26. січня. порядок нарад буде поданий окремо. — Уряд.

НАНТІКОК, ПА. — Тов. Вільна Україна, від. 319, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 20. січня в 3. годині, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на час, бо буде звіт за минулий рік і вибір урядників на 1946 рік. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Повідомляємо всіх членів Тов. Зоря, від. 69, що **річні збори** відбудуться в суботу, 19. січня, в 8. од. звечір, під ч. 33 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — За уряд: Й. Бабавчук, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов .ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 20. січня, в годині 12. зараз по Сл. Божій, в парохіяльній гали при Вест Кортез ул. і Н. Оклей Булвард. На річних зборах в грудні вибрано той самий уряд. — І. Меґас, предс.; П. Хомин, рек. секр. М. Батюк, фін. секр.; І. Сливка, кас.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.—Збори Тов. Любов від. 370, відбудуться в неділю, 20. січня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, 127 Парк ул. Взиваємо членів прийти на ці збори, бо буде звіт контролі за 1945 рік. Уряд на 1946 рік є: Петро Воляник, пр.; Кость Марущак, заст.; Михайло Сампара, рек. секр.; Гнат Хомета, заст.; Володимир Колесняк, кас.; Роман Голубович, фін. секр.; Микола Плугоцький, Федор Ковальчук, Кирило Гвіздь, контрольори; Павло Василик, Петро Медишин, Юлія Ковальчук, надз. хорих. — М. Сампара, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє своїх членів, що **річне засідання** відбудеться в неділю, 20. січня, в 3. годині пополудні, в Українській Централі, 180 Вилйєм Ст. Дуже важним обовязком кожного члена є явитись на засідання, бо буде вибір уряду на цей рік і інші важні справи до рішення. — За уряд: Ілля Кміт, рек. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 19. січня, в годині 7.30 ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх членів і членкинь прийти на час, бо буде звіт контролі і уряду за 1945 рік. — За уряд: Ю. Голинський, предс.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 19. січня, в год. 7:30 ввечрі, в салі У. Н. Дому, 214-216 Фултон ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт урядників і контр. комісії з їх праці за 1945 рік і вибір уряду на 1946 рік. — П. Стацко, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, повідомляє всіх [illegible] і членів, місцевих і позамісцевих, що звичайні збори відбудуться в неділю, 20. січня, точно в годині 4. пополудні, в гали У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Просимо всіх прийти і полагодити справи, які будуть на деннім порядку. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Жидачів, від. 393, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, під ч. 334 Іст 14 вул., в годині 2:30 пополудні. Просимо всіх своїх членів прийти на час, бо маємо багато важних справ до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. Буде річний звіт контр. комісії, вибір уряду на 1946 рік, вибір делеґата на Конгрес і інші важні справи. — Й. Костирка, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 20. січня, в гали У. Г. Клюбу, 13 Вашингтон ул., в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів явитися, бо буде докінчений вибір уряду на 1946 рік і інші справи будуть полагоджені. — За уряд: В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая ,від. 99, відбудуться в неділю, 20. січня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки. — **Уряд.**

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, в Українській Гали, 74 Лавор ул., в годині 1. пополудні. Буде звіт з доходів і розходів за 1945 рік та вибір уряду на 1946 рік і інші важні справи. Довгуючі члени мають прийти і заплатити свій довг. — За уряд: В. Шипула, предс.; О. Костюк, секр.-кас.

АЛИКВІПА, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 120, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, від. 120. Всі члени мають явитися точно на час, бо буде звіт контр. комісії за 1945 рік і вибір уряду на 1946 рік. Також є інші важні справи до полагодження. — За уряд: С. Ятчишин, предс.; І. Монастирський, секр.-кас.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Відділ 300 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, точно в годині 1. пополудні, в У. Н. Домі, 630 Мейпл Еве. Просимо всіх членів прийти на збори, бо уряд і контроля дадуть звіт за минулий рік і буде вибір урядників. — За уряд: В. Олексюк, предс.; Ф. Кавчак, секр.-кас.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній на Мейпл Еве. На порядку деннім буде звіт за минулий рік і вибір уряду на біжучий рік; крім цего маємо важні справи до полагодження. — За уряд: В. Романів, предс.; А. Дида, кас.; П. Сціленний, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, подає до відома всім членам, що на річних зборах 16. грудня вибрано такий уряд на 1946 рік: Василь Карий, предс.; Стефан Куричак, заст.; Василь Блащук, кас.; Василь Сидяга, заст.; Ілько Михайлишин, секр.; Микола Когут, заст.; Андрій Кругляк, Семен Найдасюк, Дасиїл Малиняк, контрольори; Кароль Кульгавич і Іван Тирчик, надз. хорих. Збори будуть відбуватися в першу неділю по пятнацятім в церковній гали, 135 Ґринвіч Еве. Наступні місячні збори відбудуться в неділю, 20. січня, в годині 3. пополудні. Просимо місцевих і позамісцевих членів і членкинь прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. січня, точно в 2. годині пополудні, в гали парохіяльній. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи докінчити. На річних зборах не докінчено вибору уряду на 1946 рік. Тому не присилайте дітей з вкладками, а прийдіть самі. Довгуючі, коли не заплатять на зборах, будуть суспендовані. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; . Федорак, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 20. січня, в годині 2. попол., в льокали У. Н. Дому, 237 Гавп Еве. Взиваємо всіх членів прийти на річні збори і вислухати нашого звіту і звіту контр. комісії, вибрати уряд на 1946 рік та порадитись, як найліпше попровадити Товариство на біжучий рік. — За уряд: Ф. Ґулька, предс.; М. Гуцалюк, кас.; П. Головачук, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Усп. Пр. Богородиці, від. 123, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали на Норт Мейн ул. Просимо всіх членів явитися на час, бо маємо дуже важні справи до вирішення, також буде звіт уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1946 рік. — За уряд: В. Баран, предс.

СЛИКВІЛ, ПА. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 126, повідомляє місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, в церковній гали, в 2. год. пополудні. На порядку дня буде звіт урядників з цілорічного діловодства і вибір уряду на 1946 рік та інші біжучі справи. Просимо членів приєднувати нових членів і вписувати свої діти в члени У. Н. Союзу. Довгуючих членів взиваємо заплатити свій довг, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: І. Навлечко, предс.; Г. Дидів, секр-кас.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 10. січня 1946 р. помер у 58. році життя

СТЕФАН ДИМАНОВИЧ,

член Бр. Пр. Богородиці, від. 9 У. Н. Союзу в Ст. Клер, Па.

Покійний родився в селі Жидівське, пов. Ясло, Галичина. Оставив жену Анну, 3 сини і доньки; 2 сини є в американській армії.

Похорон відбувся 15. січня з гр.-катол. церкви св. Михаїла в Шенандоа на парохіяльний цвинтар в Шенандоа. — В. Й. П.!

Н. Салак, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ТРУГАН СТЕФАН (Truchan Stefan) пошукує за сестрами, одна називається **Параска**, мають мешкати в Ню Йорку. Я сам з цілої родини зістався і є в Німеччині. Ще зі мною є **Орист Дудиновой.** Прошу голоситися до:
MIKE ROKIECKI,
209 E. 4th St., New York 9, N. Y.

ВАСИЛЬ ФАРМІҐА з Гиняи, який перебуває в Австрії, шукає своєї сестри **СТЕФИ ФАРМІҐА**, яка живе в Ню Йорку. Колиб хто знав адресу, то прошу подати до:
JULIA BARANIUK
495 S. 20th St., Newark, N. J.

Володимир Рокицький пошукує **Володимира Дишника** з села Завадова, пов. Підгайці. Інтересовані хай пишуть: **Andrew Derkacz**, 118 Lehigh Avenue, Palmerton, Pa.

Анна Вихованець з села Брезової, пов. Ясло, пошукує **Миколу Владика** з тогож села, має перебувати в Ню Йорку. Писати: **A. Wychowanec,** Polish Forces, CMF. 724/Г—П.

Іван Боєчко син Олекси, з Черганівки, пов. Косів Гуцульський, пошукує свого вуйка **Боєчко Михайла**, сина Якова, з Черганівки Воліція, повіт Косів з Верховини. Писати: **D. Bodnak,** 29 Meadow Street, Ansonia, Conn.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

ТАРЗАН, ч. 1314. Доказ.

Губертови не забрало багато часу віднайти ніж під ліжком.

„Таж це Тарзанів ніж, чи не так? — запивав гостро Джени. „Так і є" Джена признала.

Губерт звернувся до капітана Креґа. „Мотив ясний... Тайні пестощі між цею жінкою і Конрадом. Тарзан є людиною і впав жертвою зависти".

„Ні, рішучо ні!" — запротестувала Джена. „Тарзан не міг допуститися такого вчинку".

Але Губерт засміявся саркастично.